

# Színházi nevelési szakíró képzés és Kreatív Szakíró Műhely *részletes leírás*

A Nyitott Kör alapképzést és erre épülő műhelymunkát indít színházi nevelési előadások szakírása kapcsán. A folyamat során kísérletet teszünk arra, hogy eligazodási pontokat találjunk a színházi nevelési előadásokról írandó kritikákhoz. Születtek szövegek eddig is színházi nevelési előadásokról (továbbiakban: szn előadás), de több olyan kérdés és kétely került megfogalmazásra, mely jelezte, hogy a szn előadásokhoz sok szempontból máshogyan kell közelíteni. Bár egyre több szn előadás kerül bemutatásra, a velük foglalkozó kritikák száma mégis elenyésző.

Ezt a hiányt szeretnénk betölteni és egyben fórumot kínálni újabb kérdések felvetésére, a felvetődő kérdések megválaszolására, vagy válaszok keresésére. Ezt két szakaszban tesszük: egy alapot képzéssel, majd egy folyamatos műhelymunkával.

A képzés és a műhely a Nemzeti Tehetség Program támogatásával valósul meg.

## I. Színházi nevelési szakíró képzés

Cél:

- komplex alapképzés indítása, mely drámapedagógiai, kritikai/szakírói és elemzési oldalról is figyelembe veszi a terület sajátosságait

Modulok :

- Drámapedagógiai alapok (8 óra) – Kaposi László
- Kritikaírás alapok (8 óra) – Karsai György
- Előadáselemzés alapok (4 óra) – Nánay István
- Előadáselemzés (gyakorlat) az alkotó szempontjából (2+2 óra) – Vidovszky György
- Előadáselemzés (gyakorlat) A *Jeruzsálem* című osztálytermi színházi nevelési előadás (Csokonai Színház) elemzése (2+2 óra) – Madák Zsuzsanna
- Előadáselemzés – színházi nevelés előadás elemzése kapcsán felvetődő kérdések (2 óra) – Vági Eszter

A fent jelölteken kívül bármelyik modulhoz tartozhat előadásnézés akár élőben, akár felvételnél. Előfordulhat, hogy ez külön modulban történik, de az is, hogy nem tartozik a modul időkeretébe. Az utóbbi esetben a feladatot előre kiadjuk, és a megadott határidőre elvárjuk az anyag ismeretét. Ezen kívül kiadható és kérhető/elvárható szakirodalom ismerete, elolvasása.

Képzők bemutatása

**Kaposi László** – rendező, drámatanár, a Magyar Drámapedagógiai Társaság elnöke, a Kerekasztal Színházi Nevelési Központ alapítója, a Drámapedagógiai Magazin felelős szerkesztője.

**Karsai György** – magyar klasszika-filológus, színháztörténész, irodalomtörténész, egyetemi tanár. A Pécsi Tudományegyetem, a CEU és a Színház és Filmművészeti Egyetem tanára. A POSZT válogatója volt 2005-ben.

**Madák Zsuzsanna** – rendező, dramaturg, színházi nevelési szakember, a Hevesi Sándor Színház ifjúsági programjának vezetője

**Nánay István** – újságíró, kritikus, egyetemi tanár, az ELTE és a Színház- és Filmművészeti Egyetem tanára

**Vági Eszter** – drámatanár, a Katona József Színház színházpedagógusa

**Vidovszky György** – rendező, drámatanár, a Kolibri Színház rendezője

### Kiknek szól a képzés?

Azok jelentkezését várjuk, akik szeretnének színházi nevelési kritikákat írni.

A képzés nyilvánosan meghirdetésre kerül.

A képzés szempontjából ideális lenne, ha a jelentkezők szakírói vagy színházi nevelési gyakorlattal rendelkeznének, de elképzelhető, hogy olyanok is jelentkeznek, akik teljesen kezdők mindkét területen és vállalják a követelmények teljesítését.

A képzésen legfeljebb 20 fő vehet részt.

### A jelentkezés feltételei:

- jelentkezési űrlap kitöltése a <http://nyitottkor.hu/sznszk/> oldalon
- szakmai önéletrajz (EUROPASS)
- motivációs levél
- egy szabadon választott, jelenleg is műsoron lévő magyarországi előadásról (színházi nevelési, színházi, táncszínházi, bábszínházi) készült saját kritika – legfeljebb 10.000 karakter (szóközökkel)
- a képzési díj befizetése a Nyitott Kör Egyesület bankszámlájára: UniCredit Bank 10918001-00000033-96540006, a megjegyzésben kérjük feltüntetni a jelentkező nevét és hogy „Szakíró képzés”. Amennyiben a befizetésről közületi számla kiállítása szükséges, akkor előzetes jelzést kérünk e-mailben, és díjbekérőt küldünk a befizetés azonosítására.

### A jelentkezés elbírálása

- Túljelentkezés esetén az Értékelő testület határoz arról, hogy kiknek a képzését támogatják. Ebben az esetben a benyújtott dokumentumok alapján a Kritikai szöveg értékelése mellett, a szakirányú végzettség, valamint a színházi nevelési vagy a kritikusi területen szerzett gyakorlat előnyt jelenthet.
- Amennyiben 20 fő alatt marad a jelentkezők száma, az Értékelő testület akkor is értékeli a benyújtott jelentkezési dokumentumokat, és javaslatot tesz a képzés résztvevőire.
- Az Értékelő testület a képzés vezetőiből áll, valamint egy fő a Szervező részéről.

### A részvételi díj

A Szn szakíró képzés teljes képzési költsége 45.000.- Ft. A Kreatív Szakíró Műhely mentorálási folyamatában a részvétel 105.000.- Ft egy főre. A Nemzeti Tehetség Program támogatása révén a képzésen 25.000.- Ft, a Kreatív Szakíró Műhely teljes mentorálási folyamatában 30.000.- Ft részvételi díj megfizetése mellett vehet részt, aki támogatásra javasolt. Annak érdekében, hogy a támogatás feltételeit, valamint hogy a résztvevők és a képzők, valamint a szervezők jogait és kötelezettségeit rögzítsük, tanulmányi szerződést kötünk. A Tanulmányi szerződést legkésőbb a képzés megkezdéséig kell megkötönni.

A tanulmányi szerződés sablon letölthető 01.17. után a <http://nyitottkor.hu/sznszk-leiras/> oldalon. Amennyiben a jelentkező nem tart igényt a támogatott részvételi díjra, úgy lehetősége van a teljes képzési költség megfizetésére. Ebben az esetben nem kötünk tanulmányi szerződést.

### A képzés lebonyolítása

**Helyszín:** Jurányi Ház, 1027 Budapest, Jurányi u. 1-3.

**Időpontok:**

2018. január 26. péntek 15h: Regisztráció, adminisztráció, szerződéskötés, bemutatkozás

Január 26. péntek 16-18h Előadáselemzés – az elemzés kérdései – Vági Eszter

Január 27. szombat 9-13h Drámapedagógia I. – Kaposi László

Január 27. szombat 15-17h Kolibri Színház - kettős:játék – a résztvevők közösen megnézik az előadást, ami kapcsolódik az egyik előadáselemzéshez – szervezés alatt!

Január 28. vasárnap 9-13h Drámapedagógia II. – Kaposi László

Február 9. péntek 14-18h Kritikaírás I. – Karsai György

Február 10. szombat 9-13h Előadáselemzés – Nánay István

Február 10. szombat 14-16h a Jeruzsálem c. előadás közös megnézése felvételtől

Február 10. szombat 16-18h Előadáselemzés – ifjúsági szh az alkotó oldaláról (kettős:játék) – Vidovszky György

Február 11. vasárnap 9-13h Kritikaírás II. – Karsai György

Február 11. vasárnap 14-16h, aztán Előadáselemzés – Jeruzsálem+minősítés – Madák Zsuzsanna

A résztvevők és a képzés vezetője jelenléti ívet írnak, mely feltétele a részvételi igazolás kiadásának.

A részvételi igazolás kiadásának feltétele továbbá, hogy a résztvevő jelen legyen a képzés legalább 90%-án, és az esetleges hiányzását pótolja, melyről a képző igazolást ad. Egy modulon belül a hiányzás lehetséges aránya legfeljebb 20%. (Egy 8 órás modul esetén ez összesen 72 percet jelent.)

Felmentést kérhet a résztvevő a modul teljesítése alól, amennyiben tanfolyami, vagy felsőoktatási intézményben teljesített végzettséggel igazolja, hogy a modullal egyenértékű tárgyat korábban elvégezte. A felmentést a képző adhatja meg.

#### Javaslatétel a mentori folyamatba való bekapcsolódásra

A képzés befejezése után a résztvevők lehetőséget kapnak arra, hogy a gyakorlati szakaszban, a Kreatív Szakíró Műhelyben folytassák tanulmányaikat. Ebben a szakaszban kritikaírással foglalkoznak és mentor segíti a további fejlődésüket.

24 szöveg megszületésére van lehetőség a Kreatív Szakíró Műhely (KSzM) támogatott mentorálási folyamatának keretében. Négy hónap alatt havonta 6-6 szöveg kapcsán kérünk fel mentorokat, akik egy szöveg mellé 90 percnyi konzultációs időt kínálnak. (A 90 perc nem tartalmazza a szöveggel való ismerkedést. Tehát a mentor, miután megismerte a szöveget, 1-3 alkalommal összesen legfeljebb 90 percben konzultál a képzésben résztvevővel.)

A képzésbefejezését követően az Értékelő testület tesz először javaslatot arra, hogy ki az a 6 fő, akinek első körben mentort ajánl.

A javaslatétel célja, hogy a tehetségesnek mutakozó résztvevők minél több konzultációs lehetőséghez jussanak. (Azaz nem a kompenzálás, korrepetálás az elsődleges cél, hanem elsősorban a kiemelkedő tehetségek támogatása.)

A javaslat lehet:

- Kiemelt mentorálás – a KSzM lehetséges 4 körében legalább 3 alkalommal kapjon mentort
- Támogatott mentorálás – a KSzM lehetséges 4 körében 1 vagy 2 alkalommal kapjon mentort
- Nem javasolt a mentorálás

#### A képzés befejezése, vizsga

A képzés zárásaként egy újabb saját szöveg megalkotása szükséges: egy aktuálisan játszott („futó”) színházi nevelési előadás kritikáját kell benyújtani. A képzés utolsó napjától számított 15 napon belül kell eljuttatni a legfeljebb 10.000 leütéses saját szöveget .pdf formátumban a [nyitottkor@nyitottkor.hu](mailto:nyitottkor@nyitottkor.hu) címre.

#### Részvételi igazolás

A résztvevők tanúsítványt kapnak, hogy részt vettek a Színházi nevelési szakíró képzésen. Az oklevelet minden képző, valamint a képzés szervezője aláírja.

A Részvételi igazolás akkor adható ki, ha a jelentkező teljesíti az összes alábbi elvárást:

- a számára kötelező képzési modulokon jelen van, hiányzása nem haladja meg a megengedett mértéket
- 2018. február 15. 23.59-ig benyújtja a Vizsga szöveget, melyet az Értékelők elfogadnak.

A részvételi igazolás feljogosít a Kreatív Szakíró Műhely mentorálási folyamatában részvételre.

### Lemondás

A Tanulmányi szerződés aláírását követően a képzés lemondása esetén a befizetett díj nem kerül visszatérítésre.

Amennyiben a részvételi díj befizetésre kerül, de a jelentkező a képzés megkezdése előtt lemondja a képzésen való részvételt, a befizetett díj 20%-a adminisztrációs költségként levonásra kerül és a részvételi díj 80% kerül visszafizetésre.

## **II. Kreatív Szakíró Műhely**

Cél:

- színházi nevelési előadás kritikák megszületésének elősegítése, inspirálása
- szakmai fórumot biztosítani a szn kritika irányelveinek lefektetéséhez
- elősegíteni a szakmai párbeszédet

A műhelymunka egy nyilvános programsorozat, valamint a „háttérben” mentorált folyamaton keresztül kritikaírói, szövegalkotási és szövegszerkesztői feladatokat takar.

A résztvevők a kiválasztott szn előadásokat két alkalommal megnézik és összeállítják a saját szövegüket a látottak-tapasztaltak, valamint az alapképzésben tanultak alapján. Ezt a mentorokkal konzultálva fejlesztik, majd a kész szövegek felkerülnek a *színházineveles.hu* portálra. Az így megjelent szövegekhez a regisztrált felhasználók megjegyzéseket, kommenteket fűzhetnek, ezáltal párbeszédet kezdeményezve az előadásról, a kritikáról és szakmai kérdésekről. A megjelenő írások támpontot adhatnak az oldalra látogatóknak az előadás kapcsán, és segíthetik a szn megismertetését.

A szövegek bemutatásra kerülnek – akár munka közbeni állapotban is – a nyilvános találkozón (akárcsak egy kreatív írás műhelyben). Itt a kritikusok, a színházi nevelési szakemberek, meghívott szakértők, pedagógusok és vendégek megismerkedhetnek a készülő vagy elkészült szövegekkel, a felvetődő szakmai kérdésekkel, dilemmákkal, és moderált beszélgetés során, nyilvános vitában, párbeszédben keresnek alkalomról alkalomra válaszokat az aktuálisan felvetődő kérdésekre.

A nyilvános alkalmakról rövid leirat készül, mely felkerül a *színházineveles.hu* portálra, ahol a vita online folytatódhat.

### A mentorálás folyamata

Gyakorlott kritikus és színházi nevelési szakemberek közül kerülnek ki a mentorok. Ideálisan egy írás kapcsán egy mentor konzultál a résztvevővel. (Amennyiben a résztvevő mindkét területen kezdő, akkor is csak egy mentort kaphat a támogatott rendszerben.)

A képzés során a folytatásra javasolt résztvevők írásait megismertetjük a mentorokkal. Első körben a mentorok választanak a jelöltek közül. Amennyiben a mentorok elfogynak, a jelöltek a következő körben ismételten „versenyben lesznek”, és ismét lehetőség van arra, hogy a mentorok kiválasszák őket.

A különböző körökben különböző módokon lehet kiválasztani a mentor-mentorált párosokat. Lehetséges sorsolással, vagy valamelyik fél választása révén. Ennek módja később kerül rögzítésre.

A választás SZÖVEGEK kapcsán történik. Elsősorban megírt, összeállított szövegek kapcsán indulhat meg a mentorálás. Ezért nem személyek választása történik, hanem a szövegek első változatai alapján történik kapcsolatfelvétel, vagy döntés.

A résztvevő elmegy megnézni egy szn előadást két alkalommal. Ennek során az alkotókkal, előadókkal is egyeztet. Ezután megfogalmazza a gondolatait és elküldi a mentornak. A mentor konzultál a résztvevővel: kérdéseket, ajánlásokat fogalmaz meg, rábeszél vagy lebeszél, stb. A résztvevő átír, újraír, javít, változtat, stb. Ez a folyamat zajlik addig, amíg az írást alkalmasnak tartják mások előtti közlésre. A mentor munkájához tartozik, hogy elolvassa, kommentárokkal látja el a szöveget, de szeretnénk, ha elsődlegesen szóbeli konzultáció keretében történne a közös munka, ezért került a munkaidő mértékegységeként a (személyes vagy telefonos) szóban történő konzultáció ideje meghatározásra. A konzultáció több alkalommal is történhet, de hossza nem haladhatja meg a 90 percet.

A mentorok között lesznek állandó és alkalmi vagy önkéntes mentorok.  
(A kiknek nem jut mentor, azoknak az írása is megvitatásra kerülhet a műhelymunkában.)

#### Nyilvános műhely alkalmak

Havonta egy alkalommal nyilvános műhelytalálkozó kerül megrendezésre a Jurányiban. Nyilvános, mert szakmai vendégek jelenlétére számítunk, de műhely, mert a készülő vagy kész írások kapcsán a színházi nevelési kritika kérdéseit vizsgálja, és belülről próbálja a szabályokat leszűrni, megformálni, kialakítani.

Moderált beszélgetés keretében alapkérdések felvetése és a szövegek vizsgálata a feladat, mely szakmai diskurzussá (is) szeretne válni.

Ezen az alkalmon olyan szövegek is előkerülhetnek, melyek nem mentorált folyamaton mentek keresztül, amennyiben a mentorált szövegek elfogytak.

Ideálisan vannak olyan „opponensek”, akik ismerik a színházi nevelési előadást, és vitát kezdeményeznek az elhangzott írás kapcsán.

A nyilvános alkalomra azoknak a színházi nevelési társulatoknak a tagjai vagy képviselői is meghívásra kerülnek, akiknek az előadásáról szólnak szövegek. Bár elsősorban a kritikaírás kapcsán szeretnénk vitát indítani, de elképzelhető, hogy szakmai, színházi nevelési szakmai kérdések is előkerülnek.

A nyilvános alkalom online stream-en követhető lesz a tervek szerint, illetve a felvételt elérhetővé tesszük a Nyitott Kör YouTube csatornáján. Ennél fogva lehetőség lesz távolról is bekapcsolódni a beszélgetésbe, vitába. Időtartama 2 óra, és a délutáni-esti órákban hívjuk össze.

Az alkalom leirata felkerül a [szinhazineveles.hu](http://szinhazineveles.hu) oldalra, ahol a vita, párbeszéd írásban folytatódhat.

#### A kritikákról

Késznek tekinthető egy szöveg, amennyiben a mentor és a szerző egyaránt késznek ítéli azt. Szükség szerint a szövegek ezután is változtathatóak (kizárólag a szerzők által) és a késznek ítélt szövegek megjelenésre kerülhetnek.

#### Megjelenés

Minden, megjelenésre érdemesnek ítélt szöveg felkerülhet a [szinhazineveles.hu](http://szinhazineveles.hu) oldalra. Itt kommentelhető lesz, azaz a portálon bejelentkező tagok megjegyzéseket fűzhetnek a szövegekhez. Amennyiben lehetőség lesz rá, nyomtatásban is megjelennek a kiválasztott írások.

#### Felhasználási jog

A támogatott képzésben és a mentorálási folyamatban résztvevők szerzői jogi műveire vonatkozóan a Tanulmányi szerződés a következőket rögzíti: „a résztvevők időbeli, területi és felhasználási módra vonatkozó korlátozástól mentes ingyenes felhasználási jogot biztosít a képzést szervező számára”. Ennek értelmében a képzés során és a mentorálási folyamatban megszülető írások (kritikák) díjazás nélkül jelentethetők meg.

#### A folyamat lezárása

Lehetőség (és pályázati támogatás) szerint a Kreatív Szakíró Műhely a következő évadban is folytatódik, de mivel a jelen képzést és műhelymunkát a Nemzeti Tehetség Program támogatja, ezért az utolsó, támogatásból finanszírozott alkalom júniusban tartható meg. Ez egyben le is zárja a folyamatot.

Az idei tanulságok alapján kerül eldöntésre, hogy a következő alkalommal benyújtásra kerüljön-e pályázat a program folytatására, esetleg más módon finanszírozva fenntartsuk-e a műhelyt.